

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 16. september 1999 št. 37 (3031) • letnik 54 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Složen nastop avstrijskih manjšin

Tik pred volitvami za državni zbor so se predstavniki avstrijskih manjšin obrnili na avstrijsko javnost, da bi pozvali na slej ko prej nerešena vprašanja v manjšinski zakonodaji in manjšinski politiki.

Medtem ko je Evropski svet proglasil leto 2001 za »leto jezikov« in se tako zavzel za večjezičnost in pospeševanje večjezičnosti v Evropi, avstrijska vlada še vedno zamuja pri uresničevanju in pospeševanju narodnostnih in jezikovnih pravic, je v uvodnih besedah na tiskovni konferenci na Dunaju poudaril dr. Heinz Tichy, ki je kot predstavnik dunajskega inštituta za narodnostne skupnosti vodil konferenco.

V skupnem pozivu so se predstavniki štirinajstih narodnostnih organizacij v Avstriji izrekli za ohranitev jezikovne in kulturne raznolikosti Avstrije, ki pravzaprav označuje avstrijsko zgodovino in avstrijsko identiteto. V tem sklopu so pozvali avstrijsko vlado in nasploh odgovorne avstrijske politike, da bi končno spoznali svojo odgovornost napram avtohtonim manjšinam v Avstriji.

Sicer so pozdravili prve medrodajne korake avstrijske vlade v pravilno smer, vendar so zlasti zastopniki madžarske in češke ter slovaške manjšine opozorili na njihov slab in nerešen položaj na področju šolstva, medtem ko so zastopniki

gradiščanskih Hrvatov zlasti opozorili na nerešeno vprašanje dvojezične topografije na njihovem naseljenem območju. Vsi so se izrekli za novo kodifikacijo avstrijskega narodnostnega prava, posebno še za ustavnopravno enakopravnost vseh avtohtonih narodnostnih skupnosti v Avstriji.

Zahteve po izboljšanju dvojezičnega šolstva, razširitev televizijskih in radijskih oddaj v jezikih manjšin in povišanju finančnih podpor zlasti za manjše narodne skupnosti so zaokrožile okvir skupnih prizadevanj vseh avstrijskih manjšin.

F. Zwitter

Mladi šolarki sta za pouk očitno že pripravljene. Kako mladi postanejo »fit« za šolo, o tem več na sedmi strani.

PREBLISK

»Fasching in Villach, Villach im Fasching«, tako se glasi neka pesem, ki jo vsako leto pojejo beljaški pustarji – le(j), le(j) za pust, seveda. Kot verjetno vsi vedo, pa tam ni le petje doma. V sila zabavnih skečih in parodijah na račun politikov in drugih prominentnih ljudi se zabavajo, folk pa se smeji. Le kdo te tekste piše, me od zadnjega tedna naprej zanima. Vzrok, zakaj se že konec poletja belim glavo o tem, je govor našega Jergija, ki so ga na kratko kazali v ZiB 2. Na Dunaju je v nekem šotoru (na Viktor Adler Markt!) govoril pristašem. Bolj dolgo sem ga poslušal, bolj neverjetno si mi je zdelo. Govor je bil popolnoma, ampak res totalno po-

doben načinu jezika zajebancij pri pustniji v Beljaku. Sicer mi je že jasno, da politika vedno bolj postaja show, toda da dosega nivo faschinga, me je le nekoliko začudilo. No ja, če pomislim, da fasching gleda skoraj dva milijona ljudi, se začudenje spet relativira. Stvar

Fasching zuerst

je pač ta, da Villacher Fasching kažejo enkrat na leto, Haider pa po televiziji vseskozi naklada in zajebava, kar mene nič kaj spravlja ne v smeh. Za bodočnost pusta in Avstrije se mi zdi nekaj neobhodno. Haider mora štartati ljudsko zahtevo »Fasching zuerst und des des gonze Joahr!!«. **M, G.**

14. VESTNIKOV IZLET

Dragi bralci, dragi prijatelji!

Letošnji 14. Vestnikov izlet bomo ponovili v UMAG, kjer bomo gostje lepo prenovljenega hotela Sol Elite Koralj. Za isti hotel smo se odločili zato, ker smo bili lansko leto vsi zadovoljni in ker so nam dali kljub podražitvi še lansko ceno. Poskrbeli pa smo za tri druge spremembe.

V petek se bomo ustavili v Portorožu, kjer bomo imeli v znani restavraciji Lucija kosilo.

Pri izletu z ladjo se bomo iz Rovinja vračali z avtobusi, da bodo tudi tisti, ki ne želijo na ladjo, imeli možnost priti v Rovinj na kosilo.

V nedeljo se bomo ustavili v Domžalah, kjer bomo za kosilo gostje znanega hotela Krona. Poleg dobrega kosila bomo poskusili tudi domače pišečko vino.

Cena izleta: 1.650,- šil.

V ceni je zajeto: prevoz z domačim podjetjem Sienčnik, bivanje v hotelu na bazi polpenzion, dodatno kosilo v Portorožu in v Domžalah, izlet z ladjo do Rovinja in kosilo v restavraciji.

Pojdite z nami – tudi letos nam bo lepo in prijetno! Prijavite se na telefon 0463/514300-40 ali -14

Za organizacijo izleta Milka Kokot

Zasijala mavrica

Pretekli ponedeljek so se po dolgoletnih prizadevanjih in kljub vsem zapletom končno le odprla vrata večjezičnega otroškega vrtca »Mavrica« v Dobrli vasi. Pet vzgojiteljic pod vodstvom Daniele Čik-Mochar bo odslej oskrbovalo 25 otrok. Večjezični vrtec se pojmuje kot javni vrtec, čeprav je nositelj zasebna iniciativa. Urejeno je tudi sodelovanje društva z občino, s tem da je pristojni občinski referent obenem tudi kooptiran član društvenega predsedstva. Uradna otvoritev otroškega vrtca je napovedana za konec oktobra.

15. septembra je bila na Dunaju razprava o imenovanju ravnateljic in ravnateljev na dvojezičnih šolah. O rezultatih posvetovanja bomo poročali v prihodnji številki.

ŠENTILJ 18. 9. 1999

DVORANA POD FARNO CERKVIJO
16.00 SPOMINSKA PRIREDITEV

STARA CERKEV
18.00 ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE

FARNA CERKEV / PFARRKIRCHE
18.30 SV. MAŠA

19.00 KONCERT S KERNJAKOVIMI PESMIMI

U. Gleding / D. Mikšič TEATR TROYA MORA

Gospodar muh

LORD OF THE FLIES

So 18. 9. 1999, 19.30h
Ne 19. 9. 1999, 15.00h
Pe 24. 9. 1999, 19.30h

Farovž Šentjakob

DUNAJ

Slovenija: JEK je varna elektrarna

13. septembra sta na novinarski konferenci na Dunaju slovenski veleposlanik Ivo Vajgl in direktor Uprave RS za jedrsko varnost Miroslav Gregorič predstavila slovensko stališče v zvezi z jedrsko elektrarno v Krškem. Po njunih zagotovilih so vse mednarodne ocene JEK pozitivne, tako da je varnost nuklearke povsem primerljiva s stanjem v Zahodni Evropi, upoštevajoč tudi zahodno tehnologijo in zahodni način upravljanja elektrarne. Mednarodne revizije da so prav tako potrdile, da je JEK glede potresne varnosti ustrezno projektirana in ima vse potrebne varnostne rezerve. Sodi pa tudi med najmočnejše protipotresno projektirane nuklearke na svetu in na prvo mesto v Evropi, sta pojasnila avstrijskim medijem slovenska zastopnika.

Veleposlanik Vajgl je poudaril, da so razprave o JEK se-

stavni del razprav o širitvi Evropske unije, to temo pa so vzeli na piko tisti, ki »se skušajo s populističnimi parolami profilirati kot nasprotniki širjenja EU«. »S strani avstrijske vlade smo namreč dobili zagotovilo, da Avstrija ne bo uporabljala odprtih vprašanj za zavihanje vstopa Slovenije v EU«, je za Slovensko tiskovno agencijo še dejal Vajgl. Opozoril je tudi na to, da sta Avstrija in Slovenija že leta 1996 sklenili dvostranski sporazum o zgodnjem obveščanju v primeru radioloških nevarnosti, ki ga je novembra 1998, potem ko je to Slovenija že storila, ratificirala tudi Avstrija.

Vajgl je v pogovoru z novinarji izpostavil tudi dejstvo, da so v dvostranskih odnosih nekatera odprta vprašanja novejša, nekatera pa da izvirajo iz preteklosti, na primer neizpolnjevanje sedmega člena avstrijske državne pogodbe, zahteve slovenskih prisilnih delavcev, vprašanje statusa nemško govoreče skupine v Sloveniji in vprašanje, ki ga avstrijska vlada postavlja glede avnojskih sklepov iz Jajca. Veleposlanik je ocenil, da se ta vprašanja rešujejo na konstruktiven način in v duhu dobrososedskih odnosov med državama, zakar da se tudi Slovenija prizadeva.

SLOVENIJA - EU

Slovenija na prav(n)i poti v EU

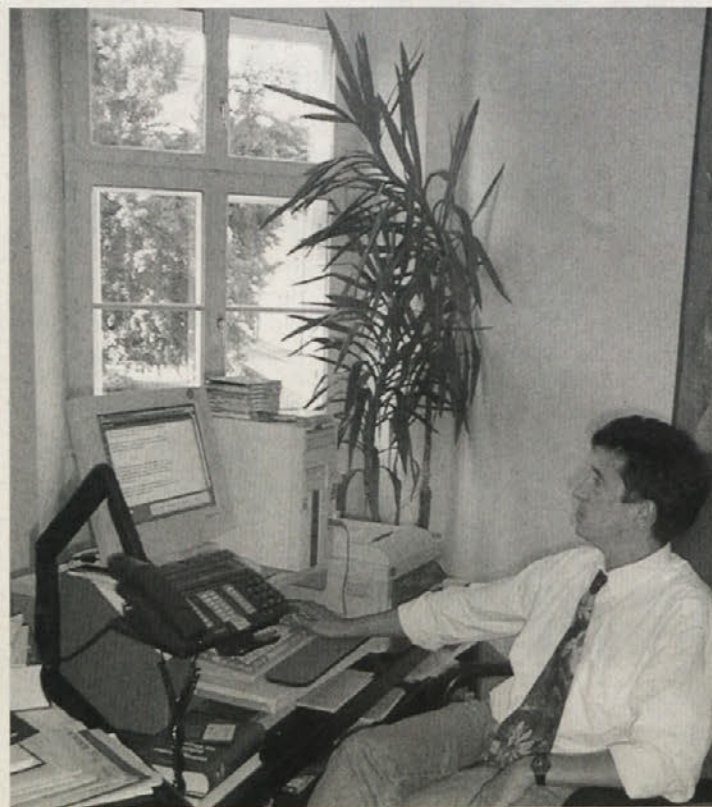
Že nekaj let med Slovenijo in Evropsko unijo tečejo pogovori o vstopu Slovenije v unijo. Kako je stanje teh pogovorov oziroma pogajanj, o tem so se minulo soboto pri Cingelcu na Trati menili pravniki iz Italije, Slovenije in Avstrije. Na povabilo Društva koroških slovenskih pravnikov je advokat med drugim govoril slovenski državni podsekretar v službi vlade za zakonodajo Miro Prek.

Povedal je, da je od 23 točk, ki so predmet pogajanj, že opravljenih osem. Naprej nerešeno je npr. še poglavje prostega pretoka blaga, vprašanje monetarne unije in z njo povezani konvergenčni kriteriji tolara. Že popustila pa je Slovenija npr. pri doslednjem predpisu, po katerem je moral biti vsaj en poslovodja neke firme tudi slovenski državljan. Ob tem primeru se pokaže glavni problem oziroma strah Slovenije, namreč bojazen, da bi se v združenji Evropi Slovenija oziroma slovenski jezik potisnil ob rob oziroma sploh bil izrinjen. Ta strah se še naprej odraža npr. v predpisu, ki določa, da mora biti občevelni jezik znotraj družbe slovenski. Ta predpis je še veljaven, toda tudi slovenski pravniki so si na jasnem, da to ne bo vzdržalo evropski pravni praksi, ker to predstavlja nedopusten poseg zakonodajalca v privatno sfero. Slovenija nadalje v pogajanjih skuša ščititi »slovensko zemljo«. Sicer je po ustavi za tuje že možno kupiti nepremičnine; kljub temu si Slovenija prizadeva dobiti iste privilegije, kot jih ima v tej zadevi Danska. Jasno

pa je, da slovenska pogajalska moč ni tako velika in je zato izredno težko doseči kake privilegije. Vzrok temu je med drugim to, da Slovenija čim prej želi pristopiti EU in mora zato pač sprejeti dejstvo, da EU do-

ne docela. Tako na bančnem sektorju tuje banke še danes nimajo enakih pogojev kot slovenske, kar pa bo s pristopom moralo biti odpravljeno.

Na vsak način pogovori napredujejo. Kdaj bo Slovenija

Franci Serajnik, predsednik društva koroških slovenskih pravnikov, ki je letošnje srečanje organiziral

LEDINCE

Visok obisk v »Ringa-raj«

Pretekli ponedeljek se je ministrica mag. Barbara Prammer mudila na celodnevem obisku na Koroškem, kjer si je ogledala otroške vrte in druge vzgojne ustanove, ki jih finančno podpira zvezna vlada. V spremstvu

deželne svetnice dr. Schaunig-Kanduth, dr. Ilse Mertl in mag. Melitte Trunk je med drugim obiskala otroški vrtec »Ringa-raj« v Ledincih. V pozdrav visokemu obisku sta spregovorila tudi župan Walter Harnisch in njegov namestnik Michael Michelz. Ministrica Prammerjeva se je v ledeniškem vrtcu prepričala o uspešnem vzgojnem delu in bila navdušena nad načinom dvo- oz. trojezične vzgoje.

Terezija Stoitsits,

zelena Hrvatica v parlamentu,

- borka za:
- odprto, demokratično in strpno družbo
  - za družbo jezikovne in kulturne raznolikosti
  - za človekove in manjšinske pravice

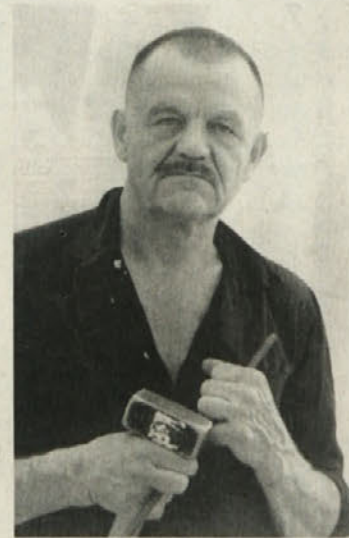
Podprite Zelene s svojim glasom, ker s tem pospešujete prizadevanja narodnih skupnosti in manjšin v parlamentu. Avstrija je prav zaradi njene kulturne raznolikosti nekaj posebnega. Stoletja skupnega razvoja ljudi različnih jezikov, kultur in verskih prepričanj so zaznamovali podobo države.

Zato si prizadevam za:

- sodobno zakonsko ureditev dvojezične otroške vzgoje
- izobraževalni sistem, ki forsira dvo- in večjezičnost kot šansa za prihodnost
- ureditev dvojezične topografije v smislu člena 7 Avstrijske državne pogodbe

Terezija Stoitsits
kompetenca in angažma
Lista 5

Alfred Hrdlicka, kipar

»Danes vsi silijo v sredino. Tam pa je sama povprečnost. Treba he okrepiti levico, da se bo v Avstriji spet kaj premaknilo.«

Kandidat KPÖ '99

RASIZEM IN MEDIJI

O nemških storilcih posameznikih in inozemskih bandah

Pri razkavah rasizma v medijih izhajamo iz gradiva, ki ga sami zbiramo. Gre predvsem za nemške tiskane medije in televizijske prispevke. To gradivo pretresemo s pomočjo t. i. diskurzivne analize.¹ Po tej metodi spoznamo vsebinske in oblikovne sklope diskurza, ki s tem postane transparenten. Če pa vemo, kako nastajajo rasistični učinki, tudi vemo, kako jih lahko preprečimo ali vsaj omilimo.

Besede in pojmi niso nevtralni, temveč so lahko tudi izključevalni. V Nemčiji na primer se je v začetku 80ih let v medijih pojavil nov pojem za begunce: azilanti. Toda z oznako »azilant« so poimenovali predvsem ljudi iz Tretjega sveta, medtem ko so ljudje iz večina socialističnih vzhodnoevropskih držav še naprej ostali »begunci«. Nastala je hirahizacija beguncev.

Kolektivni simboli in priseljenci

Mediji zelo pogosto povezujejo priseljence in begunce s simboli, ki med prebivalci prevladajoče negativne slike še podpirajo, s tem da označijo te osebe tako, kot da bi bile zunaj resnične skupnosti, ki jo vrhu tega še ogrožajo. Take slike so recimo fotografije, montaže, karikature ali jezikovne podobe kot npr. poplava. Gre za kolektivne simbole, ki učinkujejo predvsem znotraj sistema simbolov. Lastna družba se rada simbolizira z avtomobili, letali, ladjami in hišami; za zunanji svet pa veljajo simboli kot mrčes, nevihte, poplave, strupi itd. To pomeni, da lastni sistem kodirajo simboli, ki so povezani z redom in spametnostjo, zunanji sistem pa predstavljajo kaotični, nepreračunljivi simboli (»poplava beguncev«, Der Spiegel 9. 9. 1991, št 37).

Nemško družbo – in v avstrijski je podobno – pogosto simbolizirata ladja ali hiša, ki je prenatrana in ji grozi potonitev. Taki kolektivni simboli so učinkoviti tudi zato, ker logika slike pogojuje način ravnanja. Če kdo reče, da je »ladja polna« sledi zaključek, da nihče več ne sme nanjo.

Kriminalnost in mediji

Konec leta 1997 smo na DISS po nekem nalogu izvedli študijo o medijskem poročanju o kriminalnosti. Projekt je bil zasnovan tako, da ni bil osredotočen samo na poročanje o kaznivih dejanjih, temveč smo obenem želeli razvijati predloge, kako bi lahko preprečili negativne učinke, ki izvirajo iz poročanja o inozemskih storilcih. Projekt je bil dokaj ambiciozen, ker smo konceptualno prekoračili zgolj opisovanje diskurzivnih pojavov in – grobo rečeno – trdili, da lahko formuliramo, kako je stvari mogoče izboljšati.

Naša naloga je torej bila, da preverimo, ali obstajajo razlike v

Objavljamo prispevek Gabriele Cleve, sodelavke DISS-a v Nemčiji, ki je v okviru mednarodne poletne šole Iniciative manjšine na Dunaju letos poletni predstavila raziskavo o povezavah med kriminaliteto, rasizmom in priseljeniško tematiko.

reportažah, poročilih, novicah in komentarjih o inozemskih in tuzemskih storilk in storilcev. Pregledali smo pet dnevnikov (Westdeutsche Allgemeine Zeitung, Rheinische Post, Frankfurter Rundschau, FAZ in Bild-Zeitung) in tednik Der Spiegel po poročilih o kriminalnosti, jih zajeli v podatkovno bazo in analizirali po kriterijih diskurzivne analize. S tem smo dobili pregled o tem, kako mediji poročajo o kaznivih dejanjih in kako se določene slike ali konstelacije ponavljajo in krepijo obstoječe ocenitve v diskurzu o kriminalcih, tako nemških kot nemških.

Z reprezentativnim izborom časopisov in enega tednika smo hoteli izvedeti, kaj lahko poveemo o poročanju o kriminalnosti v tiskanih medijih in kako leoni to povejo.

Načelno prevladujejo v poročilih devnikov kazniva dejanja kot rop, roparski napadi, telesne poškodbe, umor in uboj.

KAJ JE DISS?

Düsseldorfer Institut für Sprach- und Sozialforschung (DISS) je bil ustanovljen l. 1987 kot neodvisna znanstvena ustanova. Kot taka želi prispevati k demokratizaciji deloma okamenelih družbenih struktur. Proučuje teme kot krčenje socialne države, militarizacija, nacionlizem, izrinjanje emancipatoričnih teženj pri ženskah, rasizem, desni ekstremizem, biopolitika ipod. Ob vojni na Kosovu je DISS v sodelovanju z revijo "kultuRRevolution" izdal posebno številko z naslovom "Im Auge des Tornados", da bi ustvarili protitež stališču ZR Nemčije, ki je vojno odobraval.

Poročajo tudi o tatvini in politično motiviranih nasilnih dejanjih. Polovica vseh člankov ni govorila o narodnosti storilcev, pri čemer je seveda odločilna tudi dolžina člankov.

Pri nemških storilcih je narodnost redkeje označena, praviloma jo implicitno izražata ime in priimek, tudi če ga uredništvo spremeni. Pri inozemskih storilcih pa se večinoma omenja tudi narodnost in poreklo. Najti je tudi pripombe o »inozemski«, pogosto »južnjaški« podobi in opozorila na slabo znanje nemščine. FAZ sploh ne uporablja imen, prevladuje navajanje narodnosti in/ali porekla.

Kazniva dejanja inozemskih storilcev so pogosto pokazana brutalnejša in bolj nevarna kot pri nemških storilcih. Inozem-

ski storilci imajo le redko glas. Ne citirajo jih dobesedno in bralci izvedo le malo o motivih.

WAZ pri nemških storilcih pogosto poudarja, da so dejanje priznali in obžalujejo ter da jih je moč resocializirati, medtem ko pri inozemskih storilcih takih opozoril sploh ni. Bild-Zeitung pa ob kaznivih dejanjih pogosto omenja binacionalna partnerstva, kar da sklepate, da so »mešani zakoni« nemški družbi nevarni.

Dejansko je tako, da časopisi omenjajo inozemske storilce večkrat v zvezi z drugimi delikti. Inozemce tudi pogosto povezujejo z »organizirano kriminalnostjo«, mafioznimi skupinami, ki da se širijo po Nemčiji. Inozemski storilci so vedno nevarnejši kot nemški storilci in s tem da še posebno ogrožajo stabilnost nemške družbe in notranjo varnost države. Zato tudi naslov naše študije: O nemških storilcih posameznikih in inozemskih bandah.

Kriminalnost in priseljenci

Pri formuliranju naših predlogov, kako je moč preseči rasistično poročanje, se zavedamo, da so novinarke in novinarji v določeni dilemi, saj naleti poročanje o kaznivih dejanjih priseljencev pri prebivalstvu na vedenje, ki je v preteklih letih dobilo vse bolj rasističen naboj. Zato članki o kaznivih dejanjih priseljencev vsebujejo vedno tudi nevarnost, da podnetijo rasistične diskurze. Menimo, da tudi vestni novinarji ta sklop premalo upoštevajo. Spajanje diskurza o kriminalnosti z diskurzom o priseljevanju in begunstvu povzročijo ideološke in zavednostne efekte. Tak efekt je na primer konstrukcija kriminalnosti inozemcev (Ausländerkriminalität), ki sugerira, da imajo inozemci posebno afiniteto do kriminalnih dejanj.

Poročanje o kriminalnosti v Nemčiji torej ne vidimo le kot del diskurza o kriminalnosti, temveč tudi kot del diskurza o priseljevanju in begunstvu. Kdor želi omejiti rasizem nasploh, naj bo pri obravnavanju te tematike še posebno pazljiv.

Naši predlogi zajemajo v glavnem tri problemska polja:

1. preveriti, ali je treba v poročilu o nekem kaznivem dejanju zadevno osebo označiti kot ne-nemec;
2. izogniti se besedam ali besedilom, ki imajo negativen prizvok in namigujejo na neke probleme z inozemci;
3. če je potrebno omenjati poreklo storilca, naj se to stori brez negativnih ali pozitivnih klišejev. Predvsem pa je

potrebno temeljito znanje o kulturi priseljencev.

Nedopustno posploševanje

Zakaj nam gre: Diskurz o priseljevanju želimo razbremeniti rasizma. Nočemo toliko poudarjati resnice, temveč se zoperstaviti lažem, ki prihajajo odete v resnico. Nedopustno je posploševanje posameznih izkušenj; treba jih je označiti kot unikate. Ne sme nastati vtis, da so vsi ljudje tega ali ne-nemškega porekla zločinci. Vendar ta vtis že nastane, ko poreklo ali pojmovanje časti povežemo z »mentaliteto« nekega »naroda«. Gre nam torej za izrinjanje rasističnega obeležja javnega diskurza nasploh. Gre nam za primerno poročanje o kaznivih dejanjih, kar zajema tudi potrebe izsledovanja.

Kako je moč preprečiti, da se za tematiko priseljevanja značilne posebnosti najdejo v poročanju o kriminalnosti, ne da bi kdo zanemarjal novinarskih dolžnosti in ne opustili potrebnih razlag za vzroke in motive kaznivih dejanj? – Narodnost ipod. naj se omenja le tedaj, če je to za motiv kaznivega dejanja pomembno. Paziti je treba, če kdo poroča o ozadjih, ki jih ne dodobra pozna. Pozornost je tudi na mestu, kadar prihajajo informacije iz policije ali sodišč, ki dajo poročilom že določen pečat. Poleg tega je rasizem tudi v policijskih vrstah močno razširjen, kar lahko vpliva na opisovanje in ovrednotenje kaznivih dejanj. Upoštevati je tudi treba, da so novinarji lahko rasistično zapleteni v diskurz o priseljencih in premalo občutljivi za problematiko.

Na drugi strani je tudi previdno poročanje o kaznivih dejanjih inozemcev ob upoštevanju kulturnega ali psihološkega ozadja lahko diskriminirajoče in lahko priključuje nerazumevanje in predsodke, ker so tudi taka poročila del diskurzivne situacije, ki ima rasističen naboj. Diskurzivni kontekst, v katerega se piše in govori, je del stvarnosti in zavezuje do skrbnega premišljevanja in tehtanja, da se klima – ob vsej avtentičnosti – ne zaostri.

Vpliv na mase

Zavest in vedenje oz. nevedenje ter ideološka stališča, ki se izoblikujejo z mediji, so rezultat dolgega procesa. Posamezni prispevki so le del potekajočega diskurza, ki nas dan na dan spremlja in tako vpliva na zavest mase.

Trenutno spet zbiramo članke na našo temo in preveriti hočemo, ali se je medijsko poročanje kaj spremenilo in kakšni novi fenomeni so se pojavili.

Omenjeni predlogi niso noben kodeks. Novinarjem naj bi olajšali odgovor na vprašanje, ali je etnizacija nekega članka potrebna ali ne. Iz člankov, ki smo jih analizirali, je bilo razvidno,

da je natančno strokovno znanje – predpogoj vsakega poročanja na temo priseljevanje in begunstvo – komaj kdaj zadovoljivo.

Vsekakor upamo, da s predlogi lahko spodbujamo novinarsko prakso, mogoče tudi na drugih področjih. Spajanje diskurza o priseljevanju z diskurzom o kriminalnosti se lahko razume kot primer. Podobne sklope je moč opaziti tudi na drugih področjih. Spajanje priseljevanja in notranje varnosti pa praviloma zagotovo privede do fatalnih učinkov. V našem primeru do tega, da se med prebivalstvom širi bojazen pred kriminalnostjo, ki je prvič ni moč povezovati z realno situacijo in ki drugič z ozko asociacijo o »inozemcih« in »kriminalnosti« podžiga rasizem.

Gabriele Cleve

*) Diskurzna analiza se ukvarja z diskurzom kot način govora, ki je inštitucionaliziran in ima določena, se spreminjajoča pravila, ker so le-ta podvržena človekovim dejanjem. Po S. Jägerju je diskurz tok govora in tekstov oz. znanja skozi čas. Njegova analiza odgovarja na vprašanje, kaj kdo v določenem trenutku lahko pove in kako, kaj ne more povedati in kaj je moč vizualno ponazoriti.

KAJ JE RASIZEM?

O rasizmu govorimo, če so osebe, ki izgledajo drugače in / ali imajo druge šege in običaje in / ali govorijo drug jezik ter se v celoti razlikujejo od večinskega prebivalstva, ovrednotene negativno in je to ovrednotenje v skladu s prevladujočim diskurzom dotične družbe.

Trije pogoji rasizma:

1. Obstajati mora rasna konstrukcija, na podlagi katere se neki skupini ljudi pripisujejo dejanske ali zgolj zatrjevane telesne posebnosti. O rasni konstrukciji govorimo tudi tedaj, če socialno pridobljene značilnosti in lastnosti postanejo značilne za skupino ljudi ali se jim take lastnosti podtikavajo. Tu rasizem ni biološka temveč socialna kategorija. Odločilno je, da prihaja do naturalizacije socialnih lastnosti.
2. Tako konstruirana druga rasa je ovrednotena napram lastni praviloma negativno, obstaja pa tudi pozitivni rasizem.
3. Negativna oznaka postane rasizem tedaj, če to mnenje tendencialno prevladuje v vladajočem diskurzu, ker potem je oznaka opremljena z močjo.

Potemtakem je moč razlikovati med genetskim, biološkim in kulturnim rasizmom.

Tribun koroške narodne pesmi, že legenda, ko je še zlagal in pel, skladatelj in pevovodja in kmet. Vse to in še več je bil mož, ki je pred dvajsetimi leti preminil, in se letos spominjamo 100-letnice njegovega rojstva – Pavle Kernjak, p. d. Fili iz Trebinje.

Rodil se je 9. februarja 1899 na levem bregu Drave v Šentilju kot sin organista mežnarja Valentina Kernjaka. Če si zamislimo, kaj je povedal o svoji mladosti, se nam morajo pričevanja o teh časih res zazdeti kot iz drugega sveta. Slovenske pesmi, ki jih je srčno vzljubil, je poslušal že od rane mladosti. Teksti pesmi pa so opevali življenjske razmere, ki so ponavadi bile še kako trde, ljudje pa preprosti. Prav ta kombinacija hudih socialnih razmer in preprosti značaj sta odlikovala Pavleja Kernjaka. Sicer tako na rodnem domu, kot tudi kasneje ni prišel do bogastva, toda pesem in narava sta mu slajšala življenje. Doživel pa je tudi vse zgodovinske preobrate tega stoletja. Kot mladinec je bil priča prvi svetovni vojni in koroškemu abwerkampfu ter plebiscitu. Zaostritev razmer je bilo vzrok temu, da se je za nekaj časa napotil v Trbovlje. Po vojni se je učil za krojača, vendar mu, čeprav ni bil nenadarjen, ni bilo do tega. Vedel je namreč že, da mu je glasba dosti bolj pri srcu, in čeprav Pavletovi starši niso imeli bogve kakih financ, so s prodajo najboljšega teleta odtrgali toliko denarja, da so z denarjem iz prodaje kupili izreden harmonij.

ŠENTILJ-TREBINJA

100 let bi bilo Kernjaku

Pavle Kernjak okoli leta 1925

Toda na začetku je bil še drug problem. Spoznal je, da ljubezen do glasbe še ne pomeni obvladaje harmonija. Kot samouk pa si je tekom časa prisvojil toliko znanja, da je lahko svoje ideje tudi uresničil in spravil na notni

list. V dvajsetih letih pa je padla še druga odločitev, ki je bila po teži kajpada prav tako usodna. Leta 1926 sta se vzela z Amalijo, s katero se je že nekaj let shajal. S tem je postalo jasno, da si bo odslej moral v Trebinji na Filije-

vi domačiji s kmetovanjem prislužiti »vsakdanji krompir«. Sploh na začetku je bilo hudo, saj je bila kmetija visoko zadolžena in je Kernjakov tast Martin zaradi finančnih izgub v prodaji z lesom celo napravil samomor. V zakonu so se jima rodili štiri otroci. Ker pa je bil med drugim tudi trmast, in ni mislil kloniti razmeram, je dostikrat s humorjem pokomentiral svojo okolico, kar se je odražalo tudi v njegovih pesmih.

Njegova osebnost je zelo pisana; enkrat je kot dež, drugič spet kot sonce, je sam rekel o sebi. Neomajen pa je bil predvsem pri eni stvari: ljubezni do slovenskega naroda, ki ga je po lastni izjavi ljubil bolj kot vse drugo. Ta ljubezen do vsega prijetelega, kar ga je obdajalo, se je znašla v pesmih. Ne Mojceje, ne Katrice, ne Rož, ne Podjuna, ne Zila, ne Škufče in ne Dravca se niso mogli izogniti Kernjakovi ljubezni. Pel je za vse, vsi po Koroškem in Jugoslaviji so ga poznali, a materialne koristi od tega ni imel. Dobil je odlikovanja teh in onih, plakete in diplome, a vse do smrti ni prišel do denarja, ki bi pokrival najnujnejše potrebe. Tako Filijevim do sedemdesetih let na primer ni bilo mogoče poslati otrok v slovensko gimnazijo. Kaj je to pomenilo za človeka, ki mu je bila slovenska beseda in pesem nadvse draga, si lahko mislimo.

Tako tudi ne začudi, da se v nekem pismu, ki ga je napisal že v jeseni svojega življenja, pravi, da je sit vseh teh priznanj, saj mu nič kaj ne koristijo.

18. septembra bomo torej v spomin preprosto velikemu človeku odkrili spominsko ploščo, vsi pa naj bi se vprašali zakaj? Morda zaradi pesmi, morda zaradi njegovih osebnih in političnih gledanj – saj je osrednji organizaciji vedno nagovarjal k slogi – ali morda zaradi tega, ker bi pač postal 100 let in se spominska plošča pač spodobi?

M. Gabriel

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi na spominsko prireditev o življenju in delu

Pavla Kernjaka,

v soboto, 18. septembra, ob 16. uri, v dvorani pod farno cervijo v Šentilju.

SPORED

- Kokot Andrej
- *Pevec z nageljnomo*
Kovačič Joško
- *Nastajanje pesmi in besedil Pavla Kernjaka*
Vremšak Samo
- *Pavle Kernjak in njegov glasbeni jezik*
Pogačnik Bogdan
- *Pel je za vse*
Schlapper Tonči
- *Pavle Kernjak v mojih spominih*
Einspieler Miha
- *Dokler bomo peli, bomo živeli*

Prihodno soboto, 19. septembra, se bo v Mariboru vršil dolgo pričakovan dogodek: Ob Betnavskem dvorcu, kjer pričakujejo okoli 200.000 ljudi, bo papež Janez Pavel II. razglasil nekdanjega lavantinskega in prvega mariborskega škofa Antona Martina Slomška za blaženega.

Tedendni pred rojstvom Franceta Prešerna se je 26. novembra 1800 na Slomu pri Grobeljnem rodil Anton Slomšek. Bil je prvi od osmih otrok. Oče je želel, da bi sin postal kmet, toda mati si je želela, da postane duhovnik. Hodil je v nedeljsko šolo, pri štirinajstih je prestopil v trivialko v Ponikvi, nato pa v nemško gimnazijo v Celju, kjer je tedaj prevladovala nemščina.

Leta 1817 je dobil učiteljsko diplomu in poučeval po domovih. Dve leti navrh se je vpisal na filozofsko šolo v Ljubljani, kjer je bil Prešernov sošolec. Študiji so Antona zanesli v Senj, kjer je prvič videl morje in se naučil hrvaščine in prvič slišal italijanščino. Leta 1821 se je iz Dalmacije vrnil na Štajersko in od tam odšel v celovško bogoslovje. Poleg študijev je opravljal tudi službo knjižničarja. Ob tem je bodoče dušne pastirje poučeval tri leta slovenščino. Slomšek je bil ognjevit zagovornik slovenske-

PRED RAZGLASITVIJO ZA BLAŽENEGA

Kdo je bil A. (M.) Slomšek?

ga jezika in že ob začetku poučevanja je uvodoma ovrgel vse ugovore, da slovenščina ne more postati jezik izobraženec. Iz tistega časa so tudi njegovi prvi pesniški poskusi.

Potem ko je bil 8. septembra 1824 v Olimju, kjer je župnikoval njegov dobrotnik Pražnikar, posvečen v duhovnika, je še eno leto študiral v Celovcu, obenem

pa je na državnem liceju poslušal predavanja o kmetijstvu, z ozirom na to, da bo deloval med kmetskim ljudstvom.

Nato je opravljal razne duhovniške službe in se kmalu izkazal kot odličen pridigar, tako da je zaslovel celo kot »slovenski Cicero«. Leta 1829 ga je škof imenoval za špirituala v celovškem bogoslovju, kjer je ostal devet let. Tam je uvedel pouk slovenščine, in ker je bilo zanimanje veliko, je odprl tudi tečaj za zunanje slušatelje. Prijavili so se juristi, višji uradniki in nemško govoreči.

Slomšek je bil nadvse družaben človek in se je med drugim srečaval s Prešernom in njegovim prijateljem Matijo Čopom. Še naprej je pisal pesmi, uvajal pa je tudi nekatere učence v večino pesnikovanja. Sploh pa je bil duša Slovenskega bralnega društva v Celovcu. Zavedal se je velikega izobraževalnega po-

mena knjig in ni čuda, da je bil pozneje tudi soustanovitelj Družbe sv. Mohorja, ki je ob razpadu monarhije štela kar čez 90.000 članov.

Leta 1838 je Slomšek na lastno željo postal župnik v Vuzenici. Tam je uveljavil poseben red, med drugim tudi ta, da je bil pogovorni jezik pri mizi ob ponedeljkih in četrkih latinščina, ob torkih in petkih nemščina in ob sredah in nedeljah slovenščina.

Leta 1844 je Anton Slomšek postal stolni kanonik v Šentandražu in šolski nadzornik lavantinske škofije, dve leti pred marčno revolucijo 1848 pa je bil na željo salzburškega kardinala Scharzenberga v Salzburgu posvečen za lavantinskega škofa. Pri škofovem posvečenju si je privzel svojo birmansko ime in se odslej podpisoval Anton Martin Slomšek.

Bil je prvi škof, ki je pošiljal pastirska pisma v nemščini in slovenščini, sicer v škofiji, ki je bila pretežno slovenska. Ena najpomembnejših potez Slomška pa je bil prenos škofijskega sedeža iz Šentandreža v Maribor. Pogajanja o preselitvi so se

začela že leta 1807, ko se je cesar Franc I. odločil za Maribor kot sedež nove spodnještajerske škofije. Toda šele Slomšku je uspelo pri papežu Piu IX. in cesarju doseči ponovno razmejitev lavantinske škofije ter prenos škofijskega sedeža v Maribor, ki je tedaj še spadal k graški škofiji. Takrat določene meje razen malih sprememb veljajo še danes. Tako se je nazadnje uveljavilo tudi Slomškovo mnenje, da slovensko prebivalstvo naj bi bilo dodeljeno slovenskim škofijam s slovenskimi škofi, nemško pa nemškimi, ob čim večjem spoštovanju meja.

3. septembra 1859 se je končala premestitev lavantinskega škofijskega sedeža v Maribor, kjer so kmalu odprli tudi novo bogoslovje. Končno so se slovenski duhovniki lahko izobraževali tudi v slovenščini, kar v Gradu in Celovcu ni bilo mogoče.

24. septembra 1862 je Anton Martin Slomšek umrl: škof, pesnik, življenjepisec, pevski vodja, učitelj in cerkveni pisatelj. Izdal je 41 knjig, tudi otroške in mladinske, in ustanovil časopis za učitelje, učence in starše.

Postopek razglasitve za blaženega se je začel leta 1926, leta 1962 so zbrane dokumente izročili rimski kongregaciji, na sklepnih seji 3. julija 1998 pa so v Rimu postopek za beatifikacijo uspešno končali. A. L.

Prizorišče ob Betnavskem dvorcu, kjer bo Slomšek razglašen za blaženega

MONODRAMA V K & K CENTRU

Bužci, bužci smo vsi!

Ne da bi se sprenevedali. Taki bužci in bušce kot sta v monodrami Luča in njen mož Gvido, smo v visokem odstotku kar vsi. Ubožci, da, pravi ubožci, tudi siromački bi jim lahko rekli, so le tisti, ki si tega ne upajo priznati, ki to tajijo sami pred seboj in igrajo puritance.

Predstava je monodrama, monokomedija ali monosatira bi ji lahko tudi rekli. Igra samo Luča, Luči, Lučiana, kakor jo imenujejo. Gvida ni, je le v njeni pripovedi, hrepenenju, zavračanju, bolečini, odpuščanju in zopetnem združevanju ter ločevanju.

Uveljavljeni slovenski pisatelj Marjan Tomšič, nagradjenec Prešernovega sklada, avtor številnih literarnih del se je tokrat predstavil z odlično monodramo. Zajel jo je iz življenja polnokrvne ženske iz slovenske Primorske, ki je bila spočeta kar na pomolu, oče Grk, mornar, ji je zapustil tako hrepenišče nostalgijo, da je mati odšla za njim. Luča ali Lučiana je odraščala sama ob noni, se poročila, garala v vinogradu, prala gate svojemu Gvidu, ko pa je bila v najboljših letih in ga je najbolj potrebovala, ga je pred svojo motiko za grmom v vinogradu zasačila z neko »sardelo«. No, pa se je tudi njej zgodilo nekaj podobnega, nekaj lepega, nekaj polnokrvnega.

In kako je Luča to »prinesla« pred okrog petdeset gledalcev v šentjanskem komunikacijskem

Igralka Saša Pavček s svojim »trihartjem«

centru preteklo soboto! Odlično, profesionalno, z vsem žarom, v vsej barvitosti primorskega narečja, ki med vrsticami, v poltonih in otenkih pove več kot v besedilu. Pravi užitek jo je bilo poslušati in gledati v vsej njeni dinamiki, eruptivnosti, mimiki, gibu, polnenju odra, hitrem menjavanju razpoloženja in posredovanju dialogov.

Igralka Saša Pavček je iz sicer dobrega teksta ustvarila še boljše predstavo. Kolike zasluge za to ima režiser in igralec Boris Cavazza (Jelen v Mesnerjevem Obračunu, Celovško

mešno gledališče 1992), je težko oceniti. Zagotovo pa je predstavi prispeval nekaj soka.

Sicer pa je Saša članica prominentne igralske družine Slovenskega narodnega gledališča Drama v Ljubljani, in to ni kar tako. To je bilo videti tudi v Šenjanžu. Brez luči, glasbe, scene in druge gledališke »navlake« bi bila na odru lahko gola, pa ni bila, kajti njen govor, gib, kretnja, izpopolnjevanje odra, vse to in še več so jo odevali v čudovit plašč igralske umetnosti.

J. R.

LIBUČE / GALERIJA FALKE

Januševih 60 dnevnih slik

Preteli tork se je na vernisaži Gustava Januša v Galeriji Falke v Libučah trlo ljudi. Tokrat je avtor predstavil 60 novih del, pri čemer to število seveda ni slučajno, temveč ima opraviti z Januševim rojstnim letnikom, kot je namignila gostiteljica Renate Falke, ki je lahko pozdravila vrsto častnih gostov in prijateljev Januševega slikarstva. Slike – vse po vrsti olja na platnu z značilno Januševskimi barvnimi kompozicijami in oblikami, ki prinašajo tudi nove odtenke v njegovem ustvarjanju – so v celoti nastale v letošnjem letu. Vse slike so datirane in imajo avtorjevo signaturo na hrbtini strani, signiral pa jih je s podpisom in tremi prsti. O avtentičnosti avtorstva torej ne more biti dvoma.

S strokovno-teoretskega vidika in v sklopu njegovega doslejnjega ustvarjanja je nova Januševa dela predstavil Marko Košan. Iz njegove ocene je bilo razvidno, da marsikaj, kar lahko povemo o Janušu pisatelju, velja tudi za Januša slikarja, še posebej to, da njegove geometrične figure izhajajo iz narave,

da pa se konkretno in prepoznavno iz okolja ne zrcali neposredno, temveč s pesniško močjo prisposodbe. »Barvne hudornike« na intenzivni črnini Košan tolmači kot metaforične odtise simbolične kaligrafije življenjskih izkušenj. Košan je še opozoril, da je Januš v Sloveniji bolj poznan kot pesnik kakor kot slikar, in si zaželel, da bi kdaj prišlo do obširnejše retrospektive njegovega ustvarjanja, saj sodi Januš po njegovem

mnenju med najpomembnejše umetnike na Koroškem in v slovenskem prostoru.

Ob dvojezični otvoritvi razstave je spregovoril tudi pliberški župan Raimund Grilc, ki je prav tako izpostavil dvojno nadarjenost Januša kot pisatelj in slikar. Za glasbeni okvir je poskrbel Oktet Suha.

Razstava v Libučah je na ogled do 16. oktobra.

A. L.

Gustav Januš v pogovoru

CELOVEC

Razstava Franca Wiegeleja

Josef Schantl (levo) je predstavil človeka in slikarja Franca Wiegeleja

Franc Wiegele ni poznan samo kot učitelj in nekdanji okrajni šolski nadzornik pri deželnem šolskem svetu, temveč tudi kot tankočuten slikar koroških pokrajin tihožitij. Trenutno je v Europahausu v Celovcu na ogled obširna razstava, ki na celovit način predstavlja njegovo slikarsko delo. Nad 60 akvarelov, grafik in olj priča o tem, da Wiegele pozorno opazuje okolje, v katerem živi ali ki ga prepo-

tuje. Predvsem njegovo krajinarstvo ga izkazuje kot človeka, ki išče lepoto in harmonijo tudi v malem, manj opaznem, včasih tudi nekoliko melanholičnem svetu.

Povod za to razstavo pa je 70. rojstni dan, ki ga Wiegele letos obhaja. Tako se je na otvoritvi zbralo tudi lepo število prijateljev in nekdanjih šolskih kolegov. Razstava je odprta še do 23. septembra, dnevno od 14. do 18. ure. A. L.

K. L. A. S.

Pozitivna bilanca – nova prihodnost?

13.500 ljudi si je v zadnjih petih letih ogledalo prireditve na Vovbrškem gradu, ki je z iniciativo K. L. A. S. postal pravo poletno kulturno središče v

velikovškem kraju. Toda kljub temu, da je celotni projekt uspel (povezovanje zahtevnega kulturnega dela s kritičnimi vsebinami in regijo) so se organizatorji odločili za cezuro. V prihodnjih tednih bodo izdelali nov koncept, ki naj bi prostorsko zajel celotni grajski areal, vsekakor pa želijo nadaljevati faustovski projekt. Vse to pa bo seveda odvisno tudi od višine finančnih podpor.

LOBNIK

Danilo, Marica, Marko, Marjan, Sonja, Miro, ... na pohodu

Jutro je bilo in nedelja povrh. Spančkal že nisem več, kajti ob pol osmih je bil v Železni Kapli napovedan spominski pohod po poteh Johana, Gašperja in Lenarta. Pri Wölfelnu v Lobniku, kjer je bil doma Karel Prušnik-Gašper, sta pohodnike pozdravila sedanji gospodar Vladimir in v imenu prirediteljev je spregovoril Gustav Brumnik. Zbrali smo se, da obudimo spomin na ljudi, ki so se z vsemi močmi uprli hitlerjanskemu režimu in ta boj plačali z življenjem. Tudi udeleženci smo se podali po poteh in stazah, kjer so hodili ti naši borci, da bi mimo številnih domačij prispeli do Peršmana. Gostoljubje pri Tavčmanu, Sabodinu, Peruču, Mikeju, Ježepu, Brezniku, Veglu in Brčku se mi je nepozabno vtisnilo v spomin. Prekrasna

narava, čudovit sončni dan in prijetna družba so nedeljo spremenili v eno samo veliko doživetje. Skorajda neverjetno se mi je ob vsej tej lepoti zdelo, da je v teh graph pred več kot 50-imi leti potekal odpor proti hitlerjanski strahovladi. Nemara vsi občutki, ki jih človek premore so nekdanji spremljevalci: pogum in strah, odločnost, veselje in žalost, smeh in jok, mrzle noči v gozdovih in srčni sprejemi na domačijah in še bi lahko naštevali. Na zdaj že 16. spominskem pohodu so vladali pozitivni občutki. Ob spominu nazaj se je veselo počutje še stopnjevalo, saj mi je postalo jasno, kako dandanes lahko brez večjih bremenov uživamo naravo in druge stvari, med drugim seveda tudi dobrote, ki smo jih pokusili na omenjenih domačijah ter da vse to ni samoumevno. Če pomislim na to, kako edinstven je ta spominski pohod, sem zelo začuden, da ljudje niso prišli v večjem številu. No, tako hudo to zame ni, saj zamudijo in pridejo ob lep dan drugi. Zame pa je jasno, da naslednjega pohoda na noben način ne smem zamuditi.

M. G.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 16. 9.

TINJE, v Domu – Sodalitas
18.00 Pripravljalni pogovor: Slikanje na steklo »Hišni žegen«. Vodi: Renate Terpetschnig, Dellach

SOBOTA, 18. 9.

CELOVEC, v Mohorjevi hiši – Mohorjeva LŠ
11.00 10 let Mohorjeva ljudska šola
ŠENTILJ, v dvorani pod farno cerkvijo – SPZ
16.00 Spominska prireditve o življenju in delu Pavla Kernjaka
ŠENTILJ, pred staro cerkvijo – Cerkevni pevci Šentilj, SPZ, KKZ
18.00 Odkritje spominske plošče Pavlu Kernjaku ob 100-letnici rojstva; po svečanosti bo sv. maša, nato sledi v farni cerkvi v Šentilju koncert s pesmimi Pavla Kernjaka; nastopajo: Cerkevni pevci Šentilj, Duo Pavle & Albert, Vaščani pojo, Moški vokalni ansambel »Pavle Kernjak« iz Maribora in Slovenski oktet
ŠENTJAKOB V ROŽU, v farovžu – SPD Rož, SPZ
19.30 Ponovitev gledališke predstave »Gospodar muh«. Rezervacija kart: Posojilnica-Bank Šentjakob, tel.: 04253/314

NEDELJA, 19. 9.

ŠENTJAKOB V ROŽU, v farovžu – SPD Rož, SPZ
15.00 Ponovitev gledališke predstave »Gospodar muh«. Rezervacija kart: Posojilnica-Bank Šentjakob, tel.: 04253/314
ŠENTJANŽ, k & k – k & k
19.00 Literarno-glasbeni večer

SREDA, 22. 9.

TINJE, v Domu – Sodalitas
18.00 Tečaj: Novi nemški pravopis. Predavateljica: dr. Kristl Titz

ČETRTEK, 23. 9.

ŠENTJANŽ V ROŽU, k & k – Ludwig Boltzmann-Institut, Slovenski znanstveni inštitut
18.00 100 let narodnostnega programa v Brnu. Nadaljevanje: 24. 9., od 10.-17. ure

PETEK, 24. 9.

ŠENTJAKOB V ROŽU, v farovžu – SPD Rož, SPZ
19.30 Ponovitev gledališke predstave »Gospodar muh«. Rezervacija kart: Posojilnica-Bank Šentjakob, tel.: 04253/314

SOBOTA, 25. 9.

TINJE, v domu – Sodalitas
9.00 IKEBANA. Voditeljica: Herta Deutsch
TINJE, v domu – Sodalitas
9.00 Slikanje akvarelov. Traja do 26. septembra 1999, do 18. ure; voditelj: DI Andrej Dolinar
Kotmara vas, Pri Plajerju (GH Pichler) – SPD Gorjanci
20.00 Veselica Goranjcev. Igrajo: Podjunski muzikantje
ŠENTPRIMOŽ, Kulturni dom – SPZ
20.00 Premiera musicala »Konferenca Živali«

NEDELJA, 26. 9.

ŠENTJANŽ, k & k – k & k
10.30 »Gospod Mimo in gospodična Tapata«
Pantomimična predstava za otroke

VIDETI / SLIŠATI

Thomas Bernhard:
Einfach kompliziert

Samo govornjena beseda ima težo, nam je pravil rajni, a še vedno navzoči Thomas Bernhard, katerega napisane besede po desetih letih spet najdejo uprizorišče tudi na celovškem odru k.e-teatra. Kdor hoče slišati Bernhardove besede iz ust samosvojega in postarelega umetnika (Peter Raab), ki si hoče s posebno strategijo urediti življenje, in videti predstavo »Einfach kompliziert« v režiji Maximiliana Achatza, se naj napoti v k.e-teater v Celovec in opazil bo pomen in učinkovitost gledališke dejavnosti nasploh.

Predstave so še do 25. septembra 1999, od 20. do 23. oktobra 1999, vsakič ob 20.30 uri. Rezervacija kart in informacije po tel. št. 0463/310300.

V besedo sem bil rojen
Ins Wort bin ich geboren

Gustav Januš, * 19. 9. 1939

Založba Drava, Mohorjeva založba, k & k Šentjanž, Residenz Verlag,
ORF – Slovenski spored

vabijo na literarno-glasbeni večer

ČAST UMETNIKU – KÜNSTERLOB

Nedelja, 19. 9. 1999, 19. uri
Kraj: k & k center Šentjanž

Sodelujejo: Kristijan Filipič (flavta), Janez Gregorič (kitara), Fabjan Hafner
Moderacija: Horst Ogris

Srečanje pregnancev

Zveza slovenskih izseljencev obvešča, da bo v nedeljo, dne 26. septembra 1999, s pričetkom ob 14.30 uri, imela svoj redni občni zbor pri Ogrisu/Miklavžu v Bilčovsu.

Občni zbor bo povezan s tradicionalnim družabnim srečanjem. V uvodnem kulturnem sporedu bodo sodelovali pevski zbor »VAŠČANI POJO« ter članice in člani domačega SPD »Bilka«.

Bivši pregnanci pristrčno vabljeni, da se srečanja udeležijo s svojimi družinami, prijatelji in znanci.

Zveza slovenskih izseljencev

PRAZNUJEJO! Frjanova

Mici na Obirskem – rojstni dan; Maria Sima v Pulpičah – 75. rojstni dan; Hanzej Writz iz Štebna pri Globasnici – Abrahama; Krista Pečnik iz Rut pod Peco – 40. rojstni dan; Schüttelkopf Andrej iz Velike vasi – osebni praznik; Miha Karničar z Obirskega – 50. rojstni dan; Pegrin Mici iz Sel na Kotu – 55. rojstni dan; Marko Gabriel iz Leš – 24. rojstni dan; Tiči Čertov s Šajde v Selah – rojstni dan; Nuži Oraže iz Borovalj – rojstni dan; Irma Božič iz Borovalj – rojstni dan; Marija Mikl iz Zgornjih Rut pri Radišah – rojstni in godovni dan; Bojnik Rafael s Suške gore – 67. rojstni dan; Margareta in Johann Čepin – 40 let skupne življenjske poti; Milka Čebul, Marija Kristan in Michael Bajec iz Pliberka – osebni praznik; Ljudmila Šti-

SLOVENSKI
VESTNIK

čestita!

kar iz Šentjakoba v Rožu – 85. rojstni dan; Franc Ambrož – 75. rojstni dan; Schaunig Mili s Potoka pri Bilčovsu – rojstni dan.

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA
dr. Andrej Leben (-34) ..... Jože Rovšek (-30)
Tajništvo ..... Urška Brunnik (-14)
Naročniška služba ..... Milka Kokot (-40)
Prireditve ..... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletext 299

Četrtek, 16. 9. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 17. 9. ■ 18.10 Utrip kulture

Sobota, 18. 9. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 19. 9. ■ 6.06 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (mag. Marija Perne) 18.00 Glasbena mavrica

Ponedeljek, 20. 9. ■ 18.10 Kratki stik

Torek, 21. 9. ■ 18.10 Otroški spored

Sreda, 22. 9. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

Nedelja, 19. 9. ■ 13.30 ORF 2 • Ljubezen do vere in naroda ne pozna meja: Škofa Antona Martina Slomška so proglasili za blaženega • Mohorjeva ljudska šola praznuje svoj 10. rojstni dan • Državnoborske volitve '99 • Zdrav duh v zdravem telesu: Južnokoroške vasi se bodo prvič pomerile v športnem sedmerboju.

Ponedeljek, 20. 9. ■ 3.15 ORF 2 – Ponovitev 16.30 TV SL01 – Ponovitev

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

VSAK DAN ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Domače viže in zborovska glasba 8.30 Živa (do 10.00) 14.00 V taberni 16.00 Od štirih do šestih

Nedelja, 19. 9. ■ 8.00 Otroški vrtljak 8.30 A capella 15.30 Voščila

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PETEK, 17. 9. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Kultura: Galerie Falke »Gustav Januš – 60 neue Tagesbilder« 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotiček 19.15 Glasba 20.00 Soundcheck 21.00 DJ-Line 24.00 Po Koroškem (pon.)

SOBOTA, 18. 9. ■ 10.00 Simpozij v Osjah: Umetnost in demokracija – predavanje Anton Pelinka 11.30 Special: Čovek na begu 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Die Welt ein Dorf 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 V pogovoru: Franci Serajnik (pon.) 20.00 Yugo-Rock 23.00 Glasba

NEDELJA, 19. 9. ■ 10.00 Evropa v enem tednu 10.30 Glasba 11.00 Literarna kavarna 12.00 Poročila 12.07 Divan 12.30 Svetovna premiera Uri Caine & Don Byron 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Alpe Adria: Kopla Kaša-Kooperacija brez meja 20.00 Sunday Loops 22.00 For those about to Rock 24.00 Glasba

PONEDELJEK, 20. 9. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Alpe Adria Kopla Kaša-Kooperacija brez meja (pon.) 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotiček 19.15 Glasba 20.00 Take the Jazz Train 22.00 Die Welt ein Dorf (pon.) 23.00 Šoja & Elster 24.00 Simpozij v Osjah: Umetnost in demokracija – predavanje Anton Pelinka (pon.)

TOREK, 21. 9. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 V pogovoru: Martin Dovjak »Mladinsko delo na Koroškem« 14.30 Nachtfalter 18.00 Šport 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotiček 19.15 Glasba 20.00 Noche Latina 22.00 Literarna kavarna (pon.) 23.00 Nachtfalter

SREDA, 22. 9. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Po Koroškem 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotiček 19.15 Glasba 20.00 Ruff Radio 22.00 Madforce 24.00 Special: Welturaufführung Uri Caine & Don Byron (pon.)

ČETRTEK, 23. 9. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Glasba 18.00 Šoja & Elster 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotiček 19.15 Yesterday & Today 20.00 Music for the Masses 23.00 Internet Freak Show 1.00 Soundtrack

PO POČITNICAH

»Fit« za šolo

Poletne počitnice so za marsikoga vse prehitro minile in le redki se že veselijo, če pomislijo na to, da bodo svoje dopoldneve morali zopet preživeti za šolskimi klopki.

Pojmi kot strah pred izpitom, težave s koncentracijo, integracijski problemi, motnje spanja se pojavljajo v vedno večjem številu.

Vsako novo šolsko leto nudi tudi novo šanzo. Če je prejšnje leto šlo še tako vse po strani, je sedaj možnost dobrega štarta zopet dana. Z novim elanom, s pravimi, dosegljivimi cilji si vsak lahko olajša začetek novega šolskega leta.

Za učni uspeh je važen začetek brez strahu

Vstop v šolo je za otroka istočasno tudi začetek novega življenjskega obdobja. Marsikaj se spremeni. Važno je, da svojemu prvošolčku skušate podati pozitiven odnos do šole, pa tudi če sami nimate najboljših spominov na ta čas. Nikakor pa ne

smete otroku groziti s šolo. Da bodo prvi dan in vsi naslednji dnevi v šoli tudi lepi, k temu pripomorejo tudi pisani šolski pripomočki in zvezki. Marsikdaj naredijo učenje bolj mikavno. Zato pustite, da otrok svoje šolske potrebščine sam izbere.

Pohvala in spodbuda pa sta zelo važni podpora pri pridobivanju samozavesti in pri vživljanju v učni vsakdan. Ne postavljajte previsokih pričakovanj in ne bodite nestrpni, če ni takoj zaželjenih uspehov. Prisluhnite otroku, če vam pripoveduje o šoli. Vzemite skrb in probleme otroka resno. Stvari, ki se vam zdijo nepomembne in stranske, so za otroka lahko velik problem, katerega obvladati se mora šele naučiti.

Zdrava malica

Tudi prava prehrana oziroma prava malica ima velik delež pri dobrem počutju otroka in pripomore k boljšemu učnemu uspehu.

Preveč sladkorja ne škoduje samo zobem, povzroča agresije in nekoncentriranost. Za zdravo

malico so pomembne sledeče stvari: kruh iz polnozrnate moke, mlečni produkti, sadje ali zelenjava, sok (z malo ali brez sladkorja). Zdrav zajtrk in premišljeno sestavljena malica pomagata otroku, da se lažje zbere in uči.

Vaje za naše sive celice

Vedno, ko potrebujemo zopet nekaj nove energije, nam pomagajo sledeče vaje:

- 1) Popij nekaj požirkov vode, kar pospeši tok informacij v telesu
- 2) Trebušno dihanje (pospeši spretnost branja in govorenja)
Položi roki na trebuh, globoko vdihni, izdihni kratko, kot bi hotel obdržati pero v zraku, dokler se pljuča ne izprazni. Nato zopet globoko vdihni ... To vajo ponovi najmanj trikrat.

- 3) Pozitivni točki (zmanjšata emocionalni stres in pospešita racionalno reakcijo)

Nad obrvmi na čelu imamo dve vzpetini. Zapri oči, z rokama nalahko pritisni na ti dve točki in šest do desetkrat globoko vdihni in izdihni.

Eda Velik,

vzgojiteljica v Mladinskem domu

ZGORNJE OBIRSKO

Nepozabno lovsko doživetje

Pred kratkim sta se sv. Hubert in Diana prijazno nasmehnila mlademu lovcu, članu lovske družine Zgornje Obirsko – Rtaču, ko je skoraj z domačega dvorišča položil kapitalnega la jelena. Jelen, ki je star najmanj 12 let, je že dalj časa izstopal na s skrbno rokobde-

lane njive in travnike Rtačevih. Brez glave je tehtal 183 kg, kar za karavanškega hribovskega jelena predstavlja vrhunsko težo. Po mednarodnem pravilniku C. I. C. kapitalno rogovje nepravilnega osemnajsteraka dosega 187,91 točk, kar bi po nekdanjem pojmovanju pomenilo srebrno medaljo.

Dragi Hanzu, ob tako izjemnem lovskem uspehu Ti lovski prijatelji izrekamo iskrene čestitke in Ti želimo nadaljnjih lepih in presenetljivih doživetij v domačem lovišču.

MIKE

Člani območnega borčevskega in veteranskih združenj s prijatelji in svojci ter planinci občine Dravograd so v torek, 7. septembra, obiskali zgodovinske in kulturne spomenike ter kmetije na levem bregu Drave. Čez sedemdeset udeležencev se je v konvoju odpeljalo proti planinski vasi Ojstrica, žal med njimi ni bilo mladeži. Datum dogajanja je sovpadal z spominom na tukajšnje dogodke iz NOB, čemur je bil tudi posvečen krajevni praznik.

Kot prvo postajo so izbrali kmetijo Čerujev, ki jo do-

POLDNEVNI AVTOMOBILSKI IZLET

Slikoviti gorski svet pod Košenjakom

mačini bolj poznajo z domačim imenom Zajsnik. Sedem rodov že traja in nekdanje imelo delo kar nekaj hlapcev in dekel, sedaj premorejo tri traktorje in drugo mehanizacijo. Sicer na več kot petdesetih hektarjih prevladujejo gozdovi in les jim predstavlja pomemben vir dohodka, od prodaje mleka pa plačajo le položnice, je med drugim pripomnil gospodar.

Čprav prebivajo na kmetiji štirje generacije, od treh otrok nihče (še) ne namerava ostati na kmetiji. Nadaljevali smo vožnjo po planinskih cestah do dragocenega sakralnega spomenika cerkve Sv. Duha, ki je bila zadnjih petnajst let obnavljena; njeni začetki segajo v 16. stoletje in vsebuje gotske in baročno-renesančne elemente, njena posebnost pa je lesen

strop, ki je povsem obnovljen, je med drugim izčrpno razložila Jožica Heber. Poleg občine in države so zelo veliko k obnovi cerkve prispevali domačini sami.

Pri domačiji Junček je bila ob spomeniku borcem Lackovega odreda in v spomin na požgane domačije Mežnarijo, Kohovo, Pečovnikovo, Junčkovo, Bogatčevo ter pobite in izseljene do-

mače, slovesnost, ki se je nadaljevala pri sosednji Kohovi kmetiji, kjer spominska plošča opominja na še en zločin okupatorja.

Doživeto je deklamiral Stan-ko Arnšek, zbranim pa so spregovorili Marica Korošec, Maks Šavc in borec Lackovega odreda Franc Vrhovnik.

Karavana, ki jo je zanesljivo vodil Ludvik Pušnik, se je v mraku podala nazaj proti planinskemu domu pod Košenjakom, kjer se je okrepčala in po prijetnem druženju preko Treh križev spustila v dolino. 5. 5.

Pismo bralcev

Razmišljanje ob jormaku

Vreme ob priliki pliberškega jormaka je bilo temačno, deževno in pušto vsaj ob začetku. Pa kljub temu se ljudstvo z obeh strani meje in širše okolice ni dalo ugnati od vremena in je v trumah prihajalo na sejmišče, da se povese, srečava in tudi nekaj pogleda in kupi.

Ob tem 606-tem jormaku, ki je od nekoč kot praznik vseh prebivalcev te pokrajine, se je postavilo zelo veliko ut z blagom in tudi za zabavo in okrepčilo. Jormak kot tak je danes povsem drugačen. Na sejem kmetje ne ženejo živine naprodaj kot nekoč, je pa polno drugih reči, ki jih včasih ni bilo. Glavni steber nekdanjega sejma je bila živina, danes pa so traktorji in avti tista živina, ki privlači staro in mlado na ogled in tu in tam tudi do kupčije.

V veliko zadovoljstvo vseh je tudi to, da je jormak postal ljudski, brez razlike jezikovne pripadnosti. Pred dvajsetimi leti se je uradno začelo pozdravljati in govoriti ob otvoritvi sejma dvojezično. To je uvedel takratni sejmski referent Stanko Vavti s svojim korajžnim in samozavestnim nastopom in prebil je led,

ki je trajal skoraj še iz ledene dobe. Od takrat pa je samoumevno, da se uradno govori ob otvoritvi v obeh deželnih jezikih. Mnogo se je res spremenilo pri

domačin in v občini, da se je začel tati led med tukaj živečimi narodoma in sosednjo Slovenijo. Občinski predstavniki Enotne liste ter župan mag. Grilc in njegov namestnik Visotschnig se močno trudijo, da bi se ta stara tradicija ohranila in da bi se na tem jormaku srečevali ljudje dobre volje, da bi v miru in medsebojnem spoštovanju ži-

veli in oplajali s to plemenito idejo tudi druge.

Ob vsem tem ljudskem srečanju pa so nas na jormaku obiskali gosti z Dunaja in Koroške. Pričakovali smo, da bo od teh gospodov, ali dež. glavarja Haiderja, ali notranjega ministra Schlöglja ali pa kanclerja Klime, padla kaka taka beseda, ki bo dala priznanje za mirno sožitje in delo ob meji, ter to prizadevanje državniško tudi priznali in spoštovali ter nas podprli. Kje pa! Namesto priznanja za dobro sožitje in sodelovanje, so se ti gospodje obnašali arogantno, oblastniško in skušali spraviti prebivalce obmejnih občin v tisto ledeno dobo, ki je vladala pri nas in ob meji nekoč. Širokoustenje s trdno mejo, trdosti in strogosti ob meji so bile vse drugo, kot to zahteva čas in razvoj. Ne moremo vzeti na znanje zaplankane miselnosti teh visokih državnih predstavnikov, ko po drugi strani govorijo o združenju Evrope. Če bodo v tej družbi Evrope imeli taki ljudje tudi take besede za sožitje, potem hvala za tako zaplankano Evropo. Prinašajte nam, visoki služabniki ljudstva, lepih želja in sončnih dni ob mirnem sožitju, ne pa meglenih utvar in groženj o trdi meji in hujskanju proti tujcem. Hočemo živeti enakopravno s sosedi in narodom na južni strani planin.

Pa še nekaj si bomo zapomnili. V večini so bili oblečeni v rjave praznične koroške gvante. Da pa bi bili vsi rjavi, je koroški poglavar kupil in podaril notranjemu ministru tudi rjavi gvant, da s svojim ne bi izstopal ob čredi rjavih ovc. Ali je Schlögl že tako pri malem, da si ne more sam kupiti gvanta? Bojim pa se, da je notranje že nekako rjav in da mu je ta gvant glih ta pravi in da bi se v glavarjevi vladi kar dobro počutil. Če bi bil prepričan idealist – socialist, bi takega gvanta in ponižanja in odklonitve ne mogel sprejeti. Včasih so rekli gliha skup štiriha ali; povej mi s kom se družiš in povedal ti bom, kdo si. Sam kancler pa je tistih par minut, ki so bile namenjene za ogled kulturnega doma, odpovedal. Verjetno so se vsi bali, da bi se srečali s predstavniki Slovencev, da bi s tem zgubili ugled in kak glas na prihodnjih volitvah pri tistih, ki še vedno mislijo z včerašnje zaprtostjo in netoleranco do drugih. Nočemo, da bi nas Slovence pestovali, hočemo pa, da se nas prizna in upošteva tudi takrat, ko je jormak brez sramu. Na tihem upa, da jih bomo itak volili. Naj si zapomnijo volilni dan v oktobru, ki bo tudi plačilni dan, ko bo šlo za stoleje. Morda pa bodo drugič drugače mislili in tudi drugače govorili. Lipej Kolenik

Rozalsko žegnanje

Ob krasnem poznopoletnem vremenu se je zbrala velika množica ljudi iz Podjune, ostale Koroške in sosednje Slovenije na gori sv. Heme in praznovalo Rozalijo. Veselo razpoloženi domači pevci in pevke pri petju pod tisolet staro lipo. M. Š.

NOGOMET

V Bilčovsu vroča borba proti izpadu

Bilčovščani, ki do sedaj benostavno še niso našli svoje forme, so proti zadnjemu na lestvici, moštvo iz Šentpavla iz Labotske doline, pričakovali tri točke. Prišlo pa je drugače. Gostje so prevzeli iniciativo in nevarno prodirali v kazenski prostor domačinov. V 20. minuti je po hitrem napadu in po napaki obrambe domačinov povedel Michael Müller na 1 : 0 za goste. Vodstvo nasprotnika je bilo za domačine mrzla prha. Gostje so agirali zelo dopadljivo in bili bližje drugemu zadetku kot pa domačini izenačenju. Napadalna linija domačega moštva je igrala nekoncentrirano in nepremišljeno. Enostavno niso prišli do možnosti za gol.

V premoru je domači trener igralcem pošteno zapridigal. V drugem polčasu je moštvo iz Bilčovsa pritisk povečalo in v 66. minuti je Albert Quantschnig iz kratke razdalje zaslužno izenačil.

Tekma je postajala hektična. Sledili so prekrški, nešportnosti, in sodnik je delil rumene kartone obema moštvoma. V 72. minuti pa je izključil igralca Šentpavla. Bilčovščani so bili z enim igralcem več v terenski premoči, vendar žoga ni našla poti v mrežo. Žal sodnik domačinom ni prisodil enajstmetrovke, ki bi lahko odločila tekmo

v prid Bilčovsa. Proti koncu je tekma postala še enkrat napeta. Vrstile so se priložnosti za zadetek na obeh straneh. Vendar do gola ni več prišlo. Moštvi sta si pravično delili vsak po eno točko.

Bilčovs je sedaj s štirimi točkami na 12. mestu lestvice.

Mirko Štukelj

Obramba gostov je zaprla pot domačemu napadalcu (svetli dres)

1. SUPER-TRIM-SEDMEROBOJ KOROSKIH VASI

Štart na Breškem jezeru!

»Zelena luč« za 1. Super-trim-sedmerboj koroških vasi 1999. Sodelovale bodo štiri-članske ekipe iz Bilčovsa, Pliberka, Radiš, Sel, Zahomca in Železne Kaple, prvo tekmovanje pa bo prihodnjo soboto, 18. septembra 1999, ob 13. uri na Breškem jezeru v občini Šmihel nad Pliberkom! Na sporedu je skupno sedem tekmovalnih dni, na koncu pa bo za zmagovalca razglašena tista vas, katere ekipa je na vseh sedmih prireditvah zbrala največ točk. Vsaka vas bo tekmovala z eno do največ treh ekip, ekipo pa sestavljajo po ena ženska, en moški in dva otroka – fant in dekle (letnik 1989 in mlajši).

Pokrovitelj sedmerboja je Slovenska športna zveza (SSZ), ki praznuje letos svojo 50-letnico, prireditelji pa so sodelujoče vasi.

Na sporedu prvega tekmovanja v soboto, 18. septembra 1999, je »štafetni triatlon vasi« s štartom v kopališču na Breškem jezeru. Prireditelj je vas Pliberk, koordinator pa predsednik ŠD Pliberk Silvo Kumer. S štafeto bodo začeli mo-

ški, ki bodo morali preplavati približno 200 metrov dolgo progo, in nato štafetno palico predali ženskam, za katere je na sporedu kolesarjenje od Breškega jezera do Pliberka. Štafeto s ciljem na športnem igrišču v Vidri vasi bodo zaključili otroci, ki morajo preteci 500 metrov (dekleta) in 2000 metrov (fantje). Prvo dekle, ki bo prispelo v »štadijon« v Vidri vasi, bo svoji ekipi zagotovila prvih 15 točk za zmagovalca, druga 10, tretja 7, itd.

Sedmerboj bo potekal med 18. septembrom in 18. decembrom 1999 in je športno-družabne narave. Prispeval naj bi k tesnejšim sodelovanjem športnih in kulturnih društev, dvignil zavest za potrebe športa ter zakoreninil organizirani množični šport med koroškimi Slovenci. Poživil naj bi tudi vaške skupnosti.

Medialno bodo 1. Super-trim-sedmerboj koroških vasi podprli slovenski spored ORF (televizijska oddaja »Dober dan, Koroška« in radijski spored) ter vsi ostali slovenski me-

diji v deželi. Organizator in lokalni prireditelji pa si seveda pričakujejo tudi čimveč obiskovalcev-navijačev. Po vsaki prireditvi je na sporedu tudi družabni zaključek!

Tekmovalni termini, prireditelji ter tekmovalne discipline:

Sobota, 18. 09. 99, 13. uri: s štartom na Breškem jezeru in ciljem v Vidri vasi: štafetni triatlon vasi (plavanje – moški, kolesarjenje – ženske, tek – otroci).

Sobota, 25. 09. '99, 13. uri: na novem avtocestnem odseku pri Zahomcu: kolesarska dirka (moški), mountainbike (ženske), tekma s trikolesi (otroci do 6 let)

Sobota, 2. 10. '99, 13. uri: na Rebrci: tek na 60 metrov (ženske), met krogle (moški), met žogice (otroci);

Sobota, 16. 10. '99, ob 13. uri: na Radišah: tek čez ovire (moški), tek čez drn in strn (ženske), družinska štafeta

Sobota, 6. 11. '99 v Celovcu: kegljanje (ženske), streljanje z zračno puško (moški), dart (otroci)

Sobota, 20. 11. '99 v Bilčovsu: košarka – prosti meti (ženske), nogomet – streljanje na steno (otroci), kegljanje na cilj (moški);

Sobota, 18. 12. '99 v Selah: veleslalom (moški), tek na smučeh (ženske), spretnostna vožnja na smučeh ali snežni deski (otroci).

KOLESTARSTVO

Še ena odlična uvrstitev »Paco« Wrolich

Peter »Paco« Wrolich, slovenski kolesar iz Loč ob Baškem jezeru na Koroškem, je na zadnji etapi na letošnji Tour de l'Avenir v Franciji dosegel 4. mesto! Majico najboljšega kolesarja po točkovanem sistemu pa je

zgrešil samo za točko in postal drugi. Kot znano, je mladi kolesar, ki nastopa za nemško moštvo Gerolsteiner, v drugi etapi te zahtevne dirke za kolesarje do 25 let slavil svojo prvo zmago kot profesionalce, osvojil pa je še 8. mesto v 4. etapi ter 7. mesto v 5. etapi. »Paco« Wrolich bo po uspešno opravljeni »Mali dirki po Franciji« nastopil prihodnji teden na dirki po Hessnu in 12. oktobra na svetovnem prvenstvu profesionalcev v cestni dirki v Veroni. *I. L.*

REGIONALNA LIGA:

Spittal – SAK 2:0 (0:0)

Nogometaši Slovenskega atletskega kluba so v 6. krogu prvenstva v avstrijski regionalni ligi utrpeli četrti poraz. V gosteh so izgubili tekmo z enajsterico SVS Spittal z 0:2 (0:0).

SAK je v prvem polčasu bil enakovreden nasprotnik, z golom hrvaškega legionarja Trešnjića v 53. minuti pa je bila tekma odločena v korist Spittala, ki je pred letom dni še igral v 1. avstrijski diviziji. S ponovnim porazom je SAK hkrati zdrsnil na zadnje mesto na 14-mestni lestvici. Varovanci trenerja Dinka Vrabca se bodo očitno morali že od vsega začetka boriti proti izpadu iz regionalne lige.

Po 6. krogu vodi presenetljivo novinec iz Koroške Bad Bleiberg (13 točk) pred Spittalom (12) in drugim novincem Donau Linz (11).

OSTALI REZULTATI 6. KROGA: Voitsberg – Pasching 0:0, Zeltweg – Wels 0:0, Lienz – Hartberg 0:0, Bad Bleiberg – Szentvid 3:1, Donau Linz – Pliberk 2:2, WAC – Gratkorn 1:1.

REZULTATI V REGIONALNI LIGI: Spittal – SAK 2 : 0, Donau Linz – Pliberk 2 : 2, Zeltweg – Wels 0 : 0, WAC – Gratkorn 1 : 1, Voitsberg – Pasching 0 : 0, Lienz – Hartberg 0 : 0, Bad Bleiberg – Szentvid 3 : 1;

7. KROG (18./19. 9.):

SAK – Zeltweg, Pliberk – Spittal, Gratkorn – Donau Linz, Hartberg – Bad Bleiberg, Szentvid – Voitsberg, Wels – Lienz, Pasching – WAC

PODLIGA-VZHOD

REZULTATI:

Bilčovs – Šentpavel 1 : 1, ATUS Borovlje – ASV 4 : 1, Podkmos – Welzenegg 0 : 0, Blatograd – DSG Borovlje 2 : 2, Pokrče – Lie-

benfels 2 : 1, Vetrinj – Ruda 2 : 3, Velikovec – Žrelec 1 : 2;

8. KROG (18./19. 9.):

Šmarjeta – Bilčovs, Ruda – ATUS Borovlje, ASV – Velikovec, DSG Borovlje – Pokrče, Žrelec – Blatograd, Šentpavel – Vetrinj, Liebenfels – Podkmos

1. RAZRED D

REZULTATI:

Žitara vas – Labot 4 : 0, Eitweg – Šmihel 1 : 2, Globasnica – Vovbre 3 : 1, Klopina – Železna Kapla 2 : 2, Šmarjeta – Metlova 1 : 1, Šteben – Sentlenart 2 : 1, Rikarja vas – Grebinj 0 : 1;

8. KROG (18./19. 9.):

Šmihel – Šteben, Železna Kapla – Globasnica, Šmarjeta – Eitweg, Sentlenart – Klopina, Vovbre – Rikarja vas, Metlova – Labot, Grebinj – Žitara vas

2. RAZRED C

REZULTATI:

Bistrica – Sele 0 : 2, Poreče – Rožek 1 : 1, HSV – Hodiš 2 : 0, Ledince – Arriach 2 : 2, Škofiče – Donau 2 : 0, Treffen – Dholca 1 : 1, Osoje – Kriva Vrba 4 : 1;

8. KROG (18./19. 9.):

Sele – Poreče, Treffen – HSV, Dholca – Kriva Vrba, Rožek – Škofiče, Hodiš – Bistrica, Donau – Ledince, Arriach – Osoje

2. RAZRED D

REZULTATI:

Sträßburg – SAK II 3 : 0, Himmelberg – St. Urban 1 : 4, Steuerberg – Weitensfeld 2 : 0, Grabstajn – Eberstein 1 : 1, Kappel – Gurk 3 : 0, Oberglan – Ulrichsberg 1 : 0;

8. KROG (18./19. 9.):

SAK II – Steuerberg, Kraig – Oberglan, Ulrichsberg – Kappel, Gurk – Grabstajn, Eberstein – Sträßburg, Weitensfeld – Himmelberg

2. RAZRED E

REZULTATI:

Pliberk II – Dobrla vas 2 : 2, Frantschach – Važenberk 0 : 1, Galicija – Maria Rojach 2 : 0, Šentpeter – Sinča vas 1 : 1, Tinje – Preitenegg 3 : 0, Djekše – Reichenfels 1 : 4

8. KROG (18./19. 9.):

Žvabek – Galicija, Važenberk – Djekše, Reichenfels – Tinje, Preitenegg – Šentpeter, Maria Rojach – Frantschach, Sinča vas – Pliberk II

NORDIJSKI CENTER ZAHOMC

Zahomčani tudi zelo uspešni!

TARVISIO – 25. 7. 99:

Mörtl Kerstin 2. mesto dečki II; Mörtl Siegfried 6. mesto dečki II.

REIT IN WINKL – 28. 7. 99:

Kuglitsch Martin, 2. mesto šolarji II; Zavodnik Fabian 3. mesto šolarji II; Godec Marco; 6. mesto šolarji II; Drago Tanja 1. mesto dame.

PELIZZANO – 8. 8. 99:

Zavodnik Fabian 2. mesto šolarji II; Godec

Marco; 9. mesto šolarji II.

LOMNICE – 21. 8. 99:

Druml Tomaž 3. mesto šolarji I; Kuglitsch Martin 1. mesto šolarji II; Godec Marco 2. mesto šolarji II; Zavodnik Fabian 6. mesto šolarji II.

GALLIO – 22. 8. 99:

Stefaner Katrin 1. mesto šolarji II; Mörtl Petra 4. mesto šolarji II; Mörtl Siegfried 2. mesto dečki II; Mörtl Kerstin 4. mesto dečki II; Godec Michael 6. mesto dečki II.

EISENERZ – 4. 9. 99:

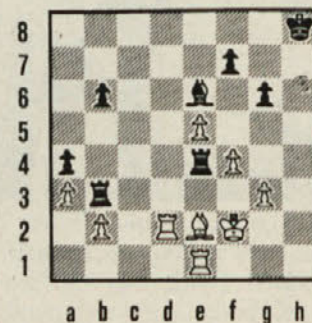
Prva štiri mesta so osvojili skakalci iz Slovenije. Kuglitsch Martin 5. mesto; Druml Matija 9. mesto; Godec Marco 11. mesto; 40 tekmovalcev je sodelovalo v tej skupini.

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 78

Silvo Kovač

Geller – Pilnik / Stockholm 1952

V beli tabor sta vdrli črni trdnjavi, ki odtehtata prednost belega kmeta. Da bi lahko lažje zadihal, mora beli, ki je na potezi, aktivirati svoje figure in omejiti delovanje črnih trdnjav. Kako mu to uspe in doseže tudi

materialno prednost, pa boste spoznali, v kolikor odkrijete zmogoviti manever belih figur!

Rešitev št. 77

Beli je spoznal, da samo s hitrim napadom na črnega kralja lahko v nastali poziciji zmago. Tako je po izsiljenem 1.Sg6+ hg6 2.Tf8: Kh7 odigral ne navadno, toda učinkovito potezo z žrtvijo dame 3.Dh6+!! Črni lahko dame vzame s kraljem 3...Kh6: 4.Th8 mat; na 3...gh6 pa sledi 4.Tb7+: in na nebranjeno sedmo vrsto lahko črni postavi kar tri svoje figure, vendar se pred matom belih trdnjav ne more rešiti!